

Поверия за ореховото дърво

Петър Атанасов , XIA клас, с. Белозем

Здравейте! Днес ще ви разкажа за едно дърво, което се ползва с голяма почит от жителите на моето село. Според разказите на дядо ми, Димитър Ангелов, предадени му от неговата баба Катерина Йорданова, Орехът е създаден от Господ, за да събере всички болести от Земята на едно място.

Болестите обичат тъмни, влажни и студени места точно каквато е сянката на ореховото дърво. Гарваните най-често гнездят на орех. Според българското народно вярване гарванът носи нещастие, болести, беди и смърт. Ако човек е изморен, той не трябва да ляга под орехова сянка, защото болестите които спят на клоните ще слязат, ще се качат върху него и ще го разболеят.

Орехът е известен и като дърво на самодивите. Според легендата, ако някой го нарани, то той ще се разболее от самодивска болест (упавъ). Тя се лекува със специални басни, като се извършва специален обред от баячка след залез слънце.

Орехът се засажда далеч от къщите, за да не събира болести, които да влизат в домовете на хората. По време на засаждането се извършват множество обреди. Когато се изкопае дупка за фиданката, на дъното се поставят монети, които са символ на богатството. Както са метални монетите, така и дървото да е силно и здраво, а не да върви „хилаво“. Слага се и ечемик, който също е символ на богатството и плодородието. След покълването на ечемика дървото започва да се храни с кълновете.

Когато се поставят монетите и ечемика в дупката, тя се заобикаля с голям непрекъснат червен пояс, за да се избегне поверието, че когато стволът на дървото стане дебел колкото врата на човека, който го е засадил, той ще почине. Така дървото трябва да запълни пояса, а това отнема цял човешки живот. По този начин хората си вземат отсрочка. След като се обиколи с пояса, се поставя фиданката, която трябва да гледа на юг, за да отдава почит на Слънцето и на Бога.

Орехът е „световно дърво“ от сътворението на света: *„...станала земя, и то отначало станала като тепсия голяма, а сетне като харман, в средата на който Господ посадил орех“*. Орехът свързва света на живите и света на мъртвите, дори вярвали, че може да се разговаря с тях, ако се допре ухо до ствола на дървото.

Когато детето дълго време не прохожда, го удряли с орехова пръчка и казвали: *„Остави ореховото, вземи дряното“*, защото смятали, че орехът го държи в онзи свят, откъдето идват всички деца.

С интерес слушах разказа на дядо ми за Ореховото дърво. Мислех си колко е важно да се предават традициите от поколение на поколение. Надявам се някой ден да предам този разказ и на моите внуци, а може би и не само да разкажа, а да им покажа всичко това.